

FM: Oktobrī preču eksports sasniedzis jaunu rekordu

Publicēts: 31.01.2018.

Šodien, 11. decembrī, publicētie Centrālās statistikas pārvaldes dati par Latvijas ārējās tirdzniecības apgrozījumu 2017. gada oktobrī liecina, ka eksporta apjoms novembrī turpinājis pieaugt un sasniedzis 1 070,6 miljonus eiro, tādējādi uzstādot preču eksporta vērtības rekordu viena mēneša ietvaros. Šāda eksporta vērtība ir augstākā statistikas uzskaites vēsturē.

Kopumā eksporta apjoms faktiskajās cenās oktobrī par 3,5% pārsniedza oktobra līmeni, gada pieaugumam sasniedzot 9,7%. Atšķirībā no iepriekšējā mēneša, kad eksporta izaugsme galvenokārt bija balstīta uz mehānismu un elektroierīču reeksporta kāpumu, oktobrī eksporta pieauguma struktūra par preču grupām ir daudzveidīgāka.

Lielākais kāpums starp visām preču grupām fiksēts metāliem un to izstrādājumiem – kopumā par 43,3%, salīdzinot ar pērnā gadā attiecīgo periodu. Tas skaidrojams ar dzelzs atkritumu un lūžņu eksporta pieaugumu uz Turciju un vairākām ES valstīm, kā arī dzelzs un tērauda metāla konstrukciju eksporta pieaugumu uz Skandināvijas valstīm. Jāatzīmē, ka metālu eksports ir viens no straujāk augošajām eksporta precēm 2017. gadā. Pirmajos desmit mēnešos metālu eksports palielinājās par 23,1%.

Otrais lielākais pieaugums tika fiksēts koka un koka izstrādājumiem, tā eksporta vērtība gada griezumā palielinājusies par 18,8%; pārsvarā to nodrošināja eksporta pieaugums uz ES valstīm. Neskatoties uz diezgan strauju izaugsmi oktobrī, šī gada pirmajos desmit mēnešos kopumā eksporta kāpums ir mērens jeb 6,2% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn.

Koksnes eksporta attīstībā šogad ir diezgan svārstīga, ko ievieš koksnes eksporta kritums uz Lielbritāniju. Toties šo kritumu pilnībā kompensē eksporta kāpums uz Vāciju, Igauniju, Zviedriju un mazākā pakāpē arī uz citām ES valstīm. Zīmīgi, ka pozitīvu koksnes eksporta attīstību šogad nodrošina preces tieši ar augstu pievienoto vērtību, piemēram, finiera loksnes, kokskaidu plātnes, namdaru un būvgaldnieku darinājumi.

Lai arī lauksaimniecības un pārtikas produktu eksports oktobrī bija par 4,4% augstāks nekā pērnajā gadā, to pamatā nodrošināja tikai viena preču grupa jeb alkoholisko dzērienu eksports. Šogad šī preču grupa uzrāda augstus pieauguma tempus, vidēji 55% katru mēnesi salīdzinājumā ar attiecīgo mēnesi pērn, ko galvenokārt izskaidro stiprā alkohola eksporta kāpums uz Krieviju.

No pārtikas precēm eksporta kāpums vēl ir fiksēts eļļas augu sēklām, gaļai un dārzeņiem. Tajā pašā laikā oktobrī būtiski – par 36,2% - samazinājies graudaugu eksports. Graudaugu eksporta vērtība oktobrī bija 58,9 miljoni eiro, kas kopumā atbilst pērnā gada vidējai vērtībai. Tomēr tieši pagājušā gada oktobrī graudaugu eksports sasniedza maksimālo apjomu jeb 92,3 miljonus eiro un, ņemot vērā samērā vājo šī gada ražu, graudaugu eksports šī gada oktobrī bija ievērojami zemāks.

Papildus tam, oktobrī mēreni turpināja palielināties farmācijas produktu, poligrāfijas izstrādājumu, tekstilmateriālu, kā arī minerālproduktu eksports.

Vērtējot eksporta nākotnes attīstības perspektīvas, sagaidāms, ka līdzvērtīgs preču eksporta pieaugums būs arī pēdējos 2017. gada mēnešos. Eiropas Savienības patērētāju un uzņēmēju noskaņojumā radītāji ir augstākie pēdējo desmit gadu laikā, kas norāda uz ekonomiskās aktivitātes pieaugumu. Spriežot pēc 2017. gada pirmajiem trīs ceturkšņiem, ES ekonomikas izaugsme būs viena no straujākajām pēdējo desmit gadu periodā.

Arī Latvijas ražotāju noskaņojuma rādītājs šī gada pēdējos mēnešos sasniedzis augstāko atzīmi kopš 2007. gada vidus. 2017. gada pēdējā ceturkšņa ražotāju apsekojuma dati liecina, ka gada nogalē nedaudz uzlabojies sagaidāmo eksporta pasūtījumu apjoms un konkurētspējīgas pozīcijas ES tirgū, kas liecina par to, ka preču eksporta kāpums ap desmit procentiem gada griezumā varētu saglabāties arī šī gada novembrī un decembrī.

Optimistisks uzņēmēju sagaidāmo pasūtījumu vērtējums, kā arī augstā jaudu noslodze varētu atjaunot pēdējo gadu stagnējošās investīcijas apstrādes rūpniecībā, kas nepieciešams eksporta potenciāla paaugstināšanai. Jāatzīmē, ka tautsaimniecībā veikto nefinanšu investīciju apjoms šī gada trīs ceturkšņos ir palielinājies par 19,2%, salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu, kamēr investīcijas apstrādes rūpniecības nozarē samazinājās par 7,4%.

Investīciju kritums apstrādes rūpniecībā bija vērojams arī 2016. gadā (par 25,4%). Tieši apstrādes rūpniecības nozares darbība visvairāk ietekmē Latvijas eksporta sniegumu. Līdz ar to augošs ārējais pieprasījums varētu būt viens no faktoriem, kas stimulētu atjaunot investīciju apjomus ražošanas sektorā. Pretējā gadījumā, ņemot vērā to, ka jaudu noslodze ir sasniegusi vēsturisko maksimumu, investīciju trūkums var radīt situāciju, ka, pieaugot ārējam pieprasījumam, ražotājiem var trūkt kapacitātes ražošanas apjomu palielināšanai.

Preču importa vērtības kāpums oktobrī bija nedaudz straujāks par eksportu jeb 10,9%. Straujākie preču importa kāpumi ir fiksēti ķīmiskās rūpniecības precēm, mehānismiem un elektroierīcēm, metāliem un satiksmes līdzekļiem.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-oktobri-precu-eksports-sasniedzis-jaunu-rekordu>